

FARA (39) *sb f*

Oba a jasne.

sg N fara (6). ◇ G fary (18). ◇ A farę (4). ◇ I farą (1). ◇ L farze (3). ◇ pl N fary (1). ◇ A fary (3). ◇ I farami (2). ◇ L farach (1).

Sł stp brak, Cn notuje, Linde XVI (jeden z tych samych przykładów) – XVIII w.

1. *Kościół parafialny; adiacens domus Dei, parochia BartBydg; curiale templum, ecclesia matrix, parochiale templum Cn (23) BartBydg 108; kfyzadz Stanisław thu v fary slowo boze powyadall LibMal 1554/188v, 1554/89v, 1547/136v, 137v; SeklWyzn g3v; RejKupSekl a2; W yednym myełcye inaczey v yedney/ inaczey v drugyey fáry vczą KromRozm I Gv, N3v; OrzList b4; wšytko Przeworŕko ná dzień od niego obiecány/ zgorzáło: niezostáło ná plácu nie więcey/ iedno Fára á Kłafztor. OrzRozm G2v; BielKron 354v, 364, 376v; KochSat Bv; tám teraz w Wárŕzawie inákŕza Wiára/ inákŕza ŕluzbá Boża/ inákŕzé Kazánia v Fáry w Kościele przed Królem bywáią OrzQuin K4v; WisznTr 34; ActReg 86; Paroecia – Liud do iednei fari zchodzáci ŕie. Calep 757b; GostGospPon 169; A przeto brácie miły miey ŕię do ŕpowiedzi: Niech cię Kápłan od Fary z ŕwiátoŕciá náwiedzi. KlonWor 20, 47.*

Wyrażenie: »plebańska fara« (1): [Dyonizusz] rozdzzyelił Biskupie dyocezye/ Plebáńskie fáry/ Kłafztory poŕtánowił BielKron 153.

2. *Parafia, okręę kościelny podległy proboszczowi; teŕ dochody, uposażenia zwiázané z kościołem parafialnym; accolatus sacer, paroecia curia, sacra vicinia Cn (16) : kto ŕie czuye nyechay przepusci/ á rozmyŕli to ŕoby/ áby ŕzkoły yáko vbogye fáry wŕpomagał GliczKsiąŕ L2; Ten teŕ Iwo koŕciól Pánny Máriey w rynku Krákwŕkim wyŕtáwił koŕztownie/ y farę kniemu przydał/ ktora była pierwey v S. Troyce. BielKron 359v, 354v, 376v; Prot Cv; dáleko inákŕzy y roznieyŕzy vrząd oŕtátnich tych złych wiekow pomoczników ábo Wikáriow w dworzeczech Biskupiech y w Farach być wiemy y z záloŕciá niemáłą widzimy. RejPosRozpr c3v; w których to mieŕŕciách y miáŕteczkach Rádá/ która ná ten czás będzie/ á ná wŕiách Plebani/ pod których Farámi wŕi ŕá SarnStat 927 [idem] 518, 524, 653.*

Przysłowie: ci rodzicy/ ktorzy znáyac nędzę do ŕyebye/ y około ktorych yáko mowýá wielki defekt/ álbo fara chudnieye [= malejå dochody]/ ŕyny ŕwoye zápoŕyczåyac ŕie bryŕuyå á vbyeråyå wielce/ á fromotliwye błådżå. GliczKsiąŕ F3.

Szereg: »fara, (albo) plebanija« [szyk 3 : 1] (4): KromRozm III Kv; Aby ŕie ná nim [na biskupŕwie wileńskim] poczciwye z doŕtátkiem wychował/ przyłåczył kniemu/ Plebániå álbo farę Kłodåwŕkå w Arcibiskupŕwie Gnieznieńŕkim/ bo iefł nádania wielkiego nád inne dochody. BielKron 382; tedy w którý farze álbo plebániiey niekiedy był oŕiádly/ w oney przeciwo niemu máią bydz kłådzone pozwy SarnStat 524, 606.

Przen: Piekło (1) : Pánie ŕtåry/ Porzuc czåry/ Im ŕie wiåry/ Gotuy máry/ By bez wiåry/ Dyabel ŕzåry/ Do ŕwey fáry/ Zá ŕwe dary/ W ŕwe browåry Ná przewåry/ Nie wziåł cie ná ŕwięta. RejZwierc 118.

Synonimy: 2. parafija, parochija, plebanija.